

vit ordo amplissimus. Et Claudianus in ejus laudem poetica effusus,

*Ille Caledoniis posuit qui castra pruinis,
Qui medio Libya sub casside pertulit æstus,
Terribilis Mauro, debellatorque Britanni
Littoris, ac pariter Boreæ vastator, & Austri.
Quid rigor æternus? cæli quid sidera prosunt?
Ignotumque fretum? maduerunt Saxone fuso
Orcades, incaluit Pictorum sanguine Thule,
Scotorum cumulos flevit glacialis Hiberne.*

Alibi etiam de eodem,

*Quem littus adusta
Horrescit Libya, ratibusque impervia Thule,
Ille leves Mauros, nec falso nomine Pictos
Edomuit, Scotumque vago mucrone sequutus
Fregit Hyperboreas remis audacibus undas;
Et geminis fulgens utroque sub axe trophæis,
Tethyos alterna refluxus calcavit arenas.*

Et de eo Pacatus Drepanus: *Quid redactum ad paludes suas Scotum loquar, Saxo consumptus bellis navali-*
bus, &c. Gratianus deinde imperium suscepit, qui etiam Theodosium, Theodosii de quo dixi filium, Augustum declaravit. Quod ita ægre tulit Maximus ejus æmulus ex Hispania oriundus & Constantini Maximi stirpe prognatus, qui Britannico exercitui jam præerat, ut purpuram sibi arripuerit, vel ut Orosius tradit, invitatus à militibus Imperator salutatus, vir strenuus, probus, atque Augusto dignus nisi contra fidem per tyrannidem emerisset. *Qui primum incursantes Pictos, & Scotos strenue superavit,* inde ad ostia Rheni cum omni fere Britannia juventute & robore appulit, omnesque Germanicos exercitus sibi conciliavit, Treveris imperii sedem statuit (unde *Trevericus Imperator* dictus) alamque, ut inquit Gildas, alteram ad Hispaniam, alteram ad Italiam extendens ab immanissimis Germanorum gentibus tributa ac stipendia solo terrore nominis exegit. In quem cum Gratianus exercitum duxisset, post quinque dierum velitationes à suis desertus & in fugam coniectus, Beatum Ambrosium legatum de pace misit, quam consequutus est, sed insidiarum plenissimam. Andragathium enim lectica operta vectum submisit Maximus, rumore sparsit Gratiani uxorem ex Britannia in ea advehi; ad quam cum Gratianus uxoris amore accessisset & aperuisset, exiit Andragathius cum suis, illumque protinus occidit. Cujus ad corpus repetendum iterum missus Ambrosius, qui tamen non admissus, quod cum Episcopis qui à Maximo stabant communicare recusaverit. His rebus ad vota fluentibus Maximus elatus filium suum Victorem Cæsarem designavit, in Gratiani duces sævit resque Gallicas composuit. Theodosius Augustus qui Orienti præfuit, ex postulat, sive potius mandatis legatorum ejus, ipsum Imperatorem agnovit, & imaginem ejus Alexandrinis conspiciendam exhibuit. Iam per omnium fortunas grassatus publica paupertate cupiditatem satiavit. Tyrannidi defensionem religionis catholicæ præterdit, Priscillianum & quosdam ex ejus sectatoribus hæreticæ pravitatis Synodo Burdigalensi convictos, & ad ipsum provocantes capitis damnavit. Licet Martinus sanctissimus ille Turonensis Episcopus submississime oraret, ut infeliciū sanguine abstinere, Britannia.

Gratianus
Imp.

Maximus
Tyrannus.
Zosimus.
Orosius.

Prosper
Tyro.

Gregorius
Turonensis.

Cedrenus.

Zosimus.

Priscillianus.
Sulpitius
Severus.

fatis superque sufficere ut Episcopali sententia hæretici judicati ecclesiis pellerentur: novum & inauditum esse nefas, ut causam ecclesiæ judex seculi judicaret. Et hi primi qui pessimo exemplo ob hæresim civili gladio percussi. Tanto deinde terrore Italiam ingreditur, ut Valentianus cum matre ad Theodosium confugerit, Italiae urbes illum admiserint, omni honore sint prosecutæ, interque alios Bonnonienses, apud quos extat adhuc Inscriptio,

DD. NN MAG .C. MAXIMO, ET FL. VICTORI, PIIS, FELICIBVS, SEMPER AVGVSTIS * B. R. NATIS.

* Bono Reip.
pub.

Interim Francos incursionibus Gallias vexantes Nannius & Quintinus militares magistri, quibus filii infantiam, & Galliarum custodiam commiserat Maximus, magna strage repellunt, ad obsides dando & authores belli tradendos adigunt. Theodosium Valentianus obnixè orat ut sibi imperio per tyrannum spoliato subveniret, à quo nihil aliud responsi aliquandiu tulit, quam, *Minime mirum esse si servus seditiosus sit eo domino superior, qui verum Dominum repudiat.* Arianismo erat enim depravatus Valentianus. Precibus tamen tandem fatigatus signa in Maximum promovet, qui Apuleiæ tunc securus agebat, præmunierat enim montium angustias præsidii, portus navigiis, alacerque & fiduciæ plenus Theodosium primum prælio apud Sisciam in Pannonia, deinde altero sub ductu Marcelli fratris fortissime excepit, sed utroque adeo adverso, ut se in Aquileiam fuga subduxerit, ubi à militibus suis dum pecuniam distribuit, captus, & Imperatoriis insignibus nudatus ad Theodosium perducitur, qui carnifici statim tradidit, cum quinque jam annos purpuram gessisset. Vnde in Aquileiæ laudem Ausonius,

Sulpitius
Alexan-
der.

Zonaras.

Zosimus.

*Non erat iste locus: merito tamen aucta recenti,
Nona inter claras Aquileja cieberis urbes
Itala ad Illyricos objecta colonia montes,
Mœnibus & portu celeberrima sed magis illud
Eminet, extremo quod te sub tempore legit,
Solvet at exacto cui justa piacula lustrò
Maximus, armigeri quondam sub nomine lixa:
Felix quæ tanti spectatrix leta triumphi,
Punisti Ausonio Rutupinum Marte latronem.*

Andragathius cum jam ejus spes esset deploratissima è navi se in mare præcipitavit. Victor Maximi filius in Gallia superatus, captus & occisus. Britanni vero qui Maximi partes sequebantur (ut aliqui tradunt) in Armorica Gallia sibi sedes viribus acquisiverunt. Theodosius statim à victoria, Romam cum filio Honorio triumphans ingressus, sic edixit: *Nullus sibi honorem audeat vendicare, quem tyrannica concessit audacia, sed ad pristinum statum damnata præsumptio revocetur.* Et Valentianus: *Omne judicium, quod Maximus infandissimus Tyrannorum credidit promulgandum, damnamus.* Ambrosius vero in funere Theodosii exclamat: *Maximum & Eugenium miserabili exemplo apud inferos testari quam durum sit principibus suis arma irrogare.* Ut semel dicam, hæc victoria adeo magna & memorabilis visa, ut Romani deinceps illum diem quotannis festum agitarint.

Procopius.

Theodosio successit in Occidentali imperio filius Honorius decennis, cui tutor datus Flavius

Honorius
Imp.

L

Sti-